

Burak za krmu	0 12
Djetelina i ljekarica	0 18
Ugar	4 5

Iz ovih se podataka razabire da biljke koje sačinjavaju obćenito poljodjelsko gojenje jesu: pšenica za drugim žitom, kukuruz, proso, sierak krumpir, koji pokriju zajedno površinu od kakvih 11700 ha.; ostalo 16,000 ha. upotrebljeni su sa duhanom, buhačem sočivnjačama, povrćem, umjetnim livadama, što je u cijeloj pokrajini zahvaćalo godine 1895 jedva 243 h i ugarom koji oduzimlje težitbi 6 000 ha. zemlje.

Ove bi brojke i ovo bi razmjerje bili dovoljni da po sebi dostatno označe stanje i prilike našeg poljodjelstva. Kad bismo pak rekli da poimence zbog pluga obćenito razširena, obradivanje ostavlja mnogo da se saželi bilo pogledom na dublinu, bilo na smrvljenje i izvlačenje zemlje; da je gnojenje u obće zanemareno i škrtio stoga jer oskudjeva marva, čiji je broj neznatan napram površini koja bi se mogla gojiti, dosta je reći da pokrajina ne posjeduje danas više od 19·7 glava blaga velikog zuba na svako 100 h ukupne površine i 28 6 glava na svako 100 h poljodjelske površine, napram 38·9 dotično 59·9 glava što nam daje srednji broj u carevini, a ne više od 7 19 glava goveda na 100 ha poljodjelske površine, što sačinjava veliki manjak napram zahtjevima dobre i izplaćujuće se težitbe, dočim se znade da gospodari smatraju jednu glavu životinje velikog zuba na ha kao normalno razmjerje za jedno gospodarstvo u dobrim prilikama s' pogleda proizvodnje gnoja; kad bismo uz to opazili da je kod nas u običaju dvogodišnja izmjena sjemena, po kojoj se na istoj njivi goji jedne godine pšenica, ječam, raž, zob, a druge godine kukuruz, ili iznova jedna žitarica, zbog česa se tlo oslabi, pokrije se korovom koji znatno oštećuje glavni usjev, a da se gojenju žitarice a osobito kukuruzu posvećuje takav prostor da se dotična polja, s' nestašice mišica i zbog poskupljenih nadnica, nemogu biti držana, niti obradjena, niti gnojena kako bi bilo potrebno, i kad bismo na nadopunjenje slike pridodali napokon da se malo tko stara za dobro sjeme, po mogućnosti izabrano, a da je gojenje krmnih bilina i bilina koje poboljšaju zemlju posve ograničeno ili svakako izključeno, nebi se imao nitko više čuditi ako se čuje jadikovati da je prihod znamenitih težitba veoma slab, i da se često na njima gubi. I zbilja statistična radnja za godinu 1895 naznačuje da je srednji prihod u obće na hektar jednak 8·8 m. c. za pšenicu, 9·8 za raž, 8·5 za ječam, 4·7 za zob a 10·8 za kukuruz. Moglo bi se pomisliti da su ove brojke izpod istine zbog one opreznosti što sebi nameću oni te daju podatke na temelju kojih se izradi statistična radnja; nu naslo-